

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	15
---------------------	----

Część pierwsza PRAWO FINANSÓW PUBLICZNYCH

Rozdział I

Podstawy finansów publicznych i prawa finansów publicznych	23
A. Podstawy finansów publicznych.....	23
1. Pojęcie finansów publicznych w nauce finansów i w polskim prawie finansowym.....	23
2. Funkcje finansów publicznych	29
2.1. Tradycyjne funkcje ekonomiczne finansów publicznych	29
2.2. Współczesne funkcje finansów publicznych.....	30
3. Skarb Państwa – podstawowe zasady	33
B. System finansowy państwa	37
1. Publiczny system finansowy	37
2. Rynkowy system finansowy.....	42
C. Prawo finansowe	46
1. System prawa finansowego.....	46
2. Źródła prawa finansowego	51
D. Sektor finansów publicznych	60
1. Pojęcie i zakres sektora finansów publicznych.....	60
2. Jednostki budżetowe – klasyczna forma brutto gospodarki budżetowej.....	69
3. Formy netto sektora finansów publicznych.....	71
4. Środki finansowe na cele publiczne	87
4.1. Pojęcie środków publicznych	87
4.2. Rodzaje środków publicznych.....	89
4.3. Dochody i przychody publiczne	92
4.4. Wydatki publiczne.....	97

Rozdział II

Budżet państwa oraz deficyt i dług publiczny	105
A. Ewolucja gospodarki budżetowej, budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego w Polsce	105
B. Pojęcie budżetu, gospodarki budżetowej, ustawy budżetowej i prawa budżetowego.....	112
1. Budżet państwa, gospodarka budżetowa.....	112
2. Prawo budżetowe, ustawa budżetowa, budżet państwa i inne budżety publiczne.....	118
C. Zasady budżetowe	129
D. Klasyfikacja budżetowa	139
E. Procedura budżetowa	144

Rozdział III

Finanse jednostek samorządu terytorialnego	163
A. Konstytucyjne i prawnomiędzynarodowe zasady finansów samorządu terytorialnego.....	163
1. Decentralizacja finansów publicznych i samodzielność finansowa jednostek samorządu terytorialnego	163
2. Finanse jednostek samorządu terytorialnego w świetle Konstytucji RP oraz Europejskiej Karty Samorządu Lokalnego.....	165
2.1. Uwagi ogólne.....	165
2.2. Zasady systemu dochodów samorządu terytorialnego.....	166
B. Budżet jednostki samorządu terytorialnego i wieloletnia prognoza finansowa.....	172
1. Budżet i uchwała budżetowa	172
2. Wieloletnia prognoza finansowa jednostki samorządu terytorialnego.....	175
3. Procedura budżetowa	176
3.1. Procedura opracowywania projektu i uchwalania budżetu j.s.t.....	176
3.2. Wykonywanie budżetu j.s.t.	179
3.3. Zatwierdzanie wykonania budżetu.....	183
C. Dochody jednostek samorządu terytorialnego.....	183
1. Przykładowe klasyfikacje	183
2. Dochody własne.....	184
3. Władztwo podatkowe gmin.....	189
4. Subwencja ogólna dla jednostek samorządu terytorialnego	190
4.1. Zagadnienia ogólne	190
4.2. Subwencjonowanie j.s.t. do 2024 r.....	193
4.3. Subwencja ogólna od 2025 r.	195
5. Dotacje celowe dla jednostek samorządu terytorialnego	199

D. Wydatki jednostek samorządu terytorialnego	201
1. Zagadnienia ogólne	201
2. Charakterystyka poszczególnych „grup” wydatków jednostek samorządu terytorialnego	204
E. Nadzór i kontrola nad gospodarką finansową jednostek samorządu terytorialnego	211
F. Deficyt budżetowy i dług jednostki samorządu terytorialnego	213
1. Deficyt budżetowy jednostki samorządu terytorialnego	213
2. Dług jednostki samorządu terytorialnego	217
3. Program naprawczy	225

Rozdział IV

Zasady gospodarki finansowej w jednostkach sektora finansów publicznych

publicznych	229
A. Zasady obowiązujące w zakresie poszczególnych procesów gospodarki finansowej	229
1. Zadania z zakresu gospodarki finansowej w strukturze organizacyjnej jednostki sektora finansów publicznych	229
2. Plany finansowe, finansowe autoryzacje dokonywania wydatków i zaciągania zobowiązań	231
3. Rachunkowość jednostek sektora finansów publicznych	236
4. Zarządzanie płynnością w jednostkach sektora finansów publicznych	237
B. Zarządzanie finansowe funduszami unijnymi	238
1. Dwie „płaszczyzny” problematyki zarządzania finansowego	238
2. Relacje między Komisją Europejską a państwem członkowskim	240
3. Relacje między państwem członkowskim a beneficjentem	245
C. Kontrola zarządcza i audyt wewnętrzny	247
D. Odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych	252

Rozdział V

Finanse UE oraz unijne polityki i fundusze

A. Finanse UE	257
1. Postanowienia finansowe	257
2. Zasoby własne	258
3. Budżet UE, wieloletnie ramy finansowe i strategia UE na rzecz wzrostu	260
4. Procedura budżetowa w UE	263
B. Polityka spójności i wspólna polityka rolna UE oraz finansujące je fundusze	266
1. Klasyfikacja NUTS i zróżnicowania w poziomie rozwoju w UE	266
2. Polityka spójności i finansujące ją fundusze	270
3. Wspólna polityka rolna i finansujące ją fundusze	272

4. Zasada koncentracji i cele polityk.....	273
5. Zasada dodatkowości.....	276
6. Zasada programowania.....	277
7. System instytucjonalny.....	278
8. Ujęcie środków z funduszy unijnych w polskim systemie finansów publicznych.....	279
8.1. Środki europejskie.....	279
8.2. Budżet środków europejskiej i płatności z BGK.....	281
8.3. Zwrot środków oraz wykluczenie z prawa ich otrzymania.....	283

Część druga

PRAWO PODATKOWE

Rozdział I

Pojęcie i źródła prawa podatkowego.....	287
---	-----

Rozdział II

Stanowienie prawa podatkowego	291
-------------------------------------	-----

Rozdział III

Wykładnia prawa podatkowego	299
-----------------------------------	-----

Rozdział IV

Normatywne elementy konstrukcji podatków	307
--	-----

Rozdział V

Sankcje podatkowe i unikanie opodatkowania.....	315
A. Sankcje podatkowe w systemie prawa.....	315
B. Pojęcie sankcji podatkowych.....	318
C. Konstrukcja sankcji podatkowych.....	322
D. Unikanie opodatkowania.....	325

Rozdział VI

System podatkowy i klasyfikacja rodzajowa podatków.....	329
A. System podatkowy a system prawa podatkowego	329
B. Zarys rozwoju polskiego systemu podatkowego.....	331
1. Podatki przychodowe i majątkowe	333
2. Podatki dochodowe.....	337
3. Podatki od przeniesienia praw majątkowych (podatki transferowe) ...	340
4. Podatki od obrotu profesjonalnego (podatki konsumpcyjne).....	343
5. Podatki sektorowe	347
C. Klasyfikacja rodzajowa podatków	349

Część trzecia
MATERIALNE PRAWO PODATKOWE – CZĘŚĆ OGÓLNA

Rozdział I

Zakres regulacji ogólnego prawa podatkowego	355
--	------------

Rozdział II

Podstawowe podmioty stosunków prawnopodatkowych i ich odpowiedzialność.....	359
A. Wierzyciel podatkowy i organy podatkowe.....	359
B. Dłużnicy podatkowi i ich odpowiedzialność	361

Rozdział III

Stosunek zobowiązania podatkowego.....	365
A. Konstrukcja prawna.....	365
B. Obowiązek podatkowy a zobowiązanie podatkowe	368
C. Powstawanie zobowiązań podatkowych.....	369
D. Termin płatności, zaległość podatkowa i opłata prolongacyjna.....	372
E. Wygasanie zobowiązań podatkowych oraz ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych	374
1. Efektywne sposoby wygasania zobowiązań podatkowych.....	374
2. Nieefektywne sposoby wygasania zobowiązań podatkowych	380

Rozdział IV

Nadpłata i zwrot podatku	387
A. Instytucja nadpłaty podatku.....	387
B. Zobowiązanie z tytułu nadpłaty podatku	389
C. Instytucja zwrotu podatku.....	391

Rozdział V

Sukcesja podatkowa	393
---------------------------------	------------

Rozdział VI

Odpowiedzialność podatkowa osób trzecich.....	397
--	------------

Rozdział VII

Zabezpieczanie zobowiązań podatkowych	405
--	------------

Rozdział VIII

Ogólna klauzula przeciwdziałająca unikaniu opodatkowania.....	409
--	------------

Rozdział IX

Urzędowe interpretacje przepisów prawa podatkowego i pokrewne instytucje prawne.....	413
A. Urzędowe interpretacje przepisów prawa podatkowego	413
B. Opinie w sprawie opodatkowania wyrównawczego	416
C. Opinie zabezpieczające i opinie w sprawie operacji transgranicznych	417
D. Porozumienie inwestycyjne	419

Rozdział X

Umowa o współdziałanie i porozumienia podatkowe	421
--	------------

Rozdział XI

Informacje podatkowe i informacje o schematach podatkowych	423
---	------------

Część czwarta**MATERIALNE PRAWO PODATKOWE – CZĘŚĆ SZCZEGÓŁOWA****Rozdział I**

Podatki obrotowe – „czynnościowe”	429
A. Istota podatków obrotowych	429
1. Charakterystyka podatków obrotowych – istota konstrukcji	429
2. Charakterystyka podatków obrotowych – społeczna doniosłość	430
3. Charakterystyka podatków obrotowych – ekonomiczna regresja	430
4. Czynności podlegające opodatkowaniu – sektory działalności	431
5. Czynności podlegające opodatkowaniu – katalogi	431
6. Czynności podlegające opodatkowaniu – sposób zdefiniowania	432
7. Strona podmiotowa podatków obrotowych – podatnicy	434
8. Strona podmiotowa podatków obrotowych – inne podmioty podatkowe	434
9. Formy podatków obrotowych – akcyzy i monopole	435
10. Formy podatków obrotowych – podatek od czynności cywilnoprawnych i opłaty stemplowe	436
11. Formy podatków obrotowych – powszechny podatek obrotowy	436
12. Formy podatków obrotowych – pozostałe	437
13. Harmonizacja i stan prawa w zakresie podatków obrotowych	438
B. Podatek od towarów i usług (VAT)	438
1. Zasady ogólne podatku od towarów i usług (VAT)	438
2. Zakres opodatkowania	440
2.1. Przedmiot opodatkowania	440
2.2. Podmiot podatkowy	445
2.3. Miejsce dokonania czynności podlegającej opodatkowaniu	450
2.4. Aspekt temporalny	451
3. Wymiar i zapłata zobowiązania podatkowego	452

3.1. Podatek należny	452
3.2. Podatek naliczony	455
3.3. Podatek z art. 108 u.p.t.u.....	459
4. Obowiązki instrumentalne	460
4.1. Fakturowanie i rejestrowanie z wykorzystaniem kas rejestrujących.....	460
4.2. Ewidencje i deklaracje podatkowe	461
4.3. Mechanizm podzielonej płatności	462
4.4. Rejestracja i tzw. biała lista.....	462
C. Podatek akcyzowy	463
1. Ogólna charakterystyka	463
2. Istotne pojęcia w zakresie podatku akcyzowego	467
3. Podmioty podatku.....	471
4. Zdarzenia podlegające opodatkowaniu	471
5. Podstawy opodatkowania i stawki podatkowe	474
6. Obowiązek i zobowiązanie podatkowe, płatność podatku i zwolnienia podatkowe.....	475
7. Akcyza od wybranych produktów.....	478
D. Pozostałe podatki obrotowe.....	483
1. Podatek od czynności cywilnoprawnych.....	483
1.1. Przedmiot opodatkowania – zakres opodatkowania.....	483
1.2. Przedmiot opodatkowania – kwalifikacja czynności cywilnoprawnej.....	483
1.3. Przedmiot opodatkowania – aspekt terytorialny	484
1.4. Przedmiot opodatkowania – czynności prawne pozorne, symulowane i sztuczne.....	484
1.5. Przedmiot opodatkowania – nieosiągnięcie skutku prawnego lub gospodarczego	485
1.6. Podmiot podatku od czynności cywilnoprawnych.....	486
1.7. Powstanie i odnowienie obowiązku podatkowego	486
1.8. Pobór podatku przez płatnika	487
1.9. Taryfa.....	487
2. Podatek od gier hazardowych.....	495
2.1. Założenia konstrukcji	495
2.2. Przedmiot opodatkowania	495
2.3. Zasady wymiaru	496
3. Podatek od sprzedaży detalicznej	496
3.1. Charakter opodatkowania.....	496
3.2. Sprzedaż detaliczna	497
3.3. Zasady wymiaru	497
4. Podatek od wydobywania niektórych kopalin.....	498
4.1. Obowiązek podatkowy	498
4.2. Zasady wymiaru	498

Rozdział II

Podatki dochodowe	501
A. Ogólna charakterystyka podatków dochodowych	501
B. Charakter osobisty podatku dochodowego od osób fizycznych	508
C. Opodatkowanie dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej oraz rachunkowość i ewidencje podatkowe	512
1. Pojęcie pozarolniczej działalności gospodarczej i formy jej opodatkowania	512
2. Ustalanie dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej	514
3. Ewidencje podatkowe i rachunkowość.....	517
4. Opodatkowanie dochodów z pozarolniczej działalności gospodarczej.....	520
D. Opodatkowanie dochodów kapitałowych	521
1. Przyczyny wyodrębnienia dochodów kapitałowych.....	521
2. Kapitały pieniężne w podatku dochodowym od osób fizycznych i zasady ich opodatkowania	523
3. Zyski kapitałowe w podatku dochodowym od osób prawnych oraz sposób ich opodatkowania	526
E. Opodatkowanie dochodów z pracy zarobkowej	528
1. Uwagi wstępne	528
2. Dochody ze stosunku pracy oraz stosunków pokrewnych	529
3. Dochody z działalności wykonywanej osobiście.....	531
4. Dochody z praw majątkowych	533
5. Opodatkowanie dochodów z zatrudnienia a z samozatrudnienia	534
6. Przychody zwolnione z opodatkowania w ramach tzw. ulg	535
F. Opodatkowanie innych dochodów.....	536
G. Międzynarodowe prawo podatkowe.....	541
1. Międzynarodowe podwójne opodatkowanie	541
2. Umowy o unikaniu podwójnego opodatkowania dochodu.....	543
3. Charakterystyka podstawowych pojęć i struktury MK OECD	544
4. Projekt BEPS i Konwencja MLI.....	550

Rozdział III

Podatki majątkowe	553
A. Istota podatków majątkowych.....	553
B. Opodatkowanie nieruchomości. Podatki rolne, leśny i od nieruchomości.....	555
1. Ogólne zasady opodatkowania nieruchomości	555
2. Podatek katastralny.....	558
3. Rozgraniczenie podatków rolnego, leśnego i od nieruchomości	561
4. Konstrukcja podatków rolnego, leśnego i od nieruchomości.....	562
5. Opodatkowanie budowli podatkiem od nieruchomości.....	564
C. Opodatkowanie majątku ruchomego i innych aktywów	565

1. Charakterystyka ogólna	565
2. Podatek od niektórych instytucji finansowych.....	566
3. Podatek od środków transportowych.....	569
4. Wybrane opłaty miejscowe dotyczące majątku ruchomego	572
D. Podatek od spadków i darowizn.....	575

Część piąta PUBLICZNE PRAWO BANKOWE

Rozdział I

Zakres i źródła prawa bankowego w Polsce i w Unii Europejskiej.....	585
---	-----

Rozdział II

Podstawowe podmioty prawa bankowego	593
---	-----

Rozdział III

Tworzenie, funkcjonowanie i likwidacja banku	603
A. Proces tworzenia banku	603
B. Czynności bankowe i monopol bankowy	609
C. Normy ostrożnościowe i gospodarka finansowa banku – ogólna charakterystyka	612
D. Plan naprawy, likwidacja i upadłość banku	615

Rozdział IV

Narodowy Bank Polski, Europejski Bank Centralny i Europejski System Banków Centralnych.....	621
--	-----

Rozdział V

Nadzór bankowy	635
----------------------	-----

Rozdział VI

System ochrony depozytów i interesów klientów banku	649
---	-----

Bibliografia.....	665
-------------------	-----

Skorowidz	669
-----------------	-----

O Autorach	689
------------------	-----